

Kortrijk stelt het ontwerp voor van de nieuwe kunst- en tentoonstellingsite aan de Groeningeabdij

Groeningeabdij 2.0

Met de 'Groeningeabdij 2.0' – de nieuwe naam van de site zal in 2022 worden bekendgemaakt – krijgt Kortrijk een vernieuwende, laagdrempelige en hoogwaardige tentoonstellingssite, met beeldende kunst als motor en identiteit als overkoepelend thema. Groeningeabdij wordt een hybride mengvorm van een kunsthall, een museum en een living voor de hele stad. In een gedurfde programmatie, via innovatieve scenografie en met kunst als universele taal, onderzoekt Groeningeabdij wat ons als mensen definieert en verbindt, over grenzen, generaties en culturen heen. Groeningeabdij werpt zo niet enkel de universele vraag op wie we zijn, maar ook wat een museum is, een stad, een gemeenschap.

Het ontwerp voor de nieuwe tentoonstellingssite, het resultaat van een samenwerking tussen de toparchitecten Barozzi Veiga en Tab Architects, aangevuld met Koplamp Architecten als restauratie-expert, weerspiegelt die ambities. De historische abdijsite wordt in hun unieke vormtaal herwerkt tot een tijdloze, compacte en duurzame architecturale parel, die de ziel van de plek versterkt en het erfgoed centraal stelt. Een nieuw parkpaviljoen, dat tegelijk monumentaal en elegant aandoet, zal als een magneet functioneren voor de stad en voor bezoekers van ver daarbuiten. De grootste verrassing zit ondergronds, waar twee state-of-the-art tentoonstellingszalen worden voorzien die de site uitbreiden met zo'n 600 m² extra expositieruimte. De nieuwe tentoonstellingssite zal, als alles goed gaat, de deuren openen in september 2024.

"Onze nieuwe tentoonstellingssite wordt geen klassiek museum, maar een vernieuwende site die spraakmakende tentoonstellingen zal brengen. We voorzien ook jaarlijks een budget van 800.000 euro om exposities met internationale uitstraling naar Kortrijk te halen. Dit zet onze ambitie om Culturele Hoofdstad van Europa te worden meer dan ooit kracht bij: met dit project zal Kortrijk Champions League spelen op vlak van beeldende kunsten! Ik wens expliciet minister-president Jan Jambon te bedanken voor de financiële steun die Vlaanderen gaf aan dit project."

— Axel Ronse, schepen van cultuur

Een betekenisvol ontwerp

Om de ambities van de Stad Kortrijk vorm te geven, werd beroep gedaan op de Vlaams Bouwmeester en de wedstrijdprocedure Open Oproep. 32 teams stelden zich kandidaat om mee te dingen naar de opdracht in een ontwerpwedstrijd. De jury stelde de tijdelijke vereniging Barozzi Veiga, Tab Architects, Koplamp aan als laureaat voor de studieopdracht. Het project streeft drie doelstellingen na: een architectuur die geïntegreerd en betekenisvol is in de omgeving, die coherent is met de historische context en de meest efficiënte indeling biedt voor het programma.

De nieuwe kunst- en tentoonstellingsite wordt deel van de publieke ruimte en wordt maximaal doorwaadbaar. Het openwerken van de doorgang naar de Groeningestraat zorgt voor een nieuwe kwalitatieve toegang tot de site en het park. De extra tentoonstellingsruimtes worden ondergronds gerealiseerd om maximale flexibiliteit en oppervlakte te bekomen. Het ontwerp respecteert en versterkt het historisch karakter en de draagkracht van de abdijsite en het park.

Een nieuw toegevoegde centrale circulatie zorgt voor een efficiënte organisatie van de site en verbindt zowel de bestaande als nieuwe ruimtes op een heldere manier. Naast de ondergrondse zalen voor tijdelijke exposities wordt ook de kapel 'hersteld' en ingezet als een tentoonstellingsruimte, wordt er een creatief atelier voorzien en ruimtes voor meer permanente tentoonstelling, ontmoeting en ontdekking.

Bovengronds slaagt een nieuw paviljoen erin tegelijk verder te bouwen in de geest van de bestaande architectuur en zich autonoom te onderscheiden door de strakke uitwerking. Het paviljoen opent de nieuwe site naar het park en maakt, samen met het bestaande dormitorium, deel uit van de 'Stadsliving', een nieuwe museale typologie.

“The project has the capacity to preserve the history and the atmosphere of the old abbey, while adding a new contemporary architecture integrated into the park.”

— Fabrizio Barozzi, architect

“Een cruciale ontwerpvrage was welke identiteit de nieuwe site zelf kon aannemen en uitstralen. Het nieuwe paviljoen bouwt verder op de historische context en heeft tegelijk een krachtige nieuwe identiteit. De vorm verwijst naar het beeld van de daken van de bestaande abdijsite.”

— Tom Debaere, architect

Een huis met vele kamers en vele eigenaars

De site van de Groeningeabdij wordt niet opgevat in een klassieke (stads)museumarchitectuur, maar als een huis met verschillende kamers die elk een eigen sfeer en programma hebben. In de Stadsliving worden bezoekers in een nieuw soort museale ruimte verwelkomd: een open huis waar volop plaats is voor ontmoeting, (co-)creatie en experiment. De Stadsliving is gratis en heeft brede openingsuren. Je kan er wisselende presentaties van de stadscollectie ontdekken, kunstinstallaties en tijdelijke tentoonstellingen bezoeken, workshops volgen in het atelier, iets eten of drinken, debatten en lezingen bijwonen en lang blijven napraten. In de prachtig in ere herstelde 16e-eeuwse kapel en in de ondergrondse zalen, die samen het betalend parcours vormen, zullen ambitieuze tijdelijke tentoonstellingen te zien zijn.

Groeningeabdij verankert maatschappelijke betrokkenheid en brede, structurele samenwerkingsverbanden stevig in haar werking. De site experimenteert met innovatieve educatieve en participatieve trajecten en werkt samen met een meerstemmig en interdisciplinair netwerk van experts, makers, kunstenaars, creatieve ondernemers, verzamelaars, kunstenhuizen en middenveldorganisaties, onderwijs en beleid. Maar de grootste experts in identiteit, dat zijn de bezoekers en stedelingen zelf. 'I contain multitudes': Walt Whitman schreef het, Bob Dylan zong het, Groeningeabdij onderwerpt die fascinerende deelaspecten van onze ontelbare identiteiten graag aan een co-creatief artistiek onderzoek.

“Naast een tentoonstellingsruimte met internationale uitstraling bouwt Kortrijk aan een Stadsliving. Deze inspirerende ontmoetingsruimte voor bewoners en bezoekers van Kortrijk fungeert als een tussenruimte in de stad. Het is een plek waar sociale allianties leiden tot duurzame ontwikkeling en een veerkrachtige burger.”

— Evi Swinnen, Timelab

Kandidaat Culturele Hoofdstad 2030

Kortrijk is een stad met een rijk verleden van creatief ondernemerschap. Innovatie, vormgeving en maakindustrie zijn sleutelwaarden voor de regio. Dit vertaalde zich in 2017 in de erkenning als 'UNESCO Creative City'. Deze dynamiek is ook zichtbaar en voelbaar in de stadsontwikkeling. De ontwikkeling van de site Begijnhofpark tot een nieuwe culturele hotspot in de stad vormt het sluitstuk van deze vernieuwing, die eerder resulteerde in de heraanleg van de Grote Markt, de verlaging van de Leieboorden, de nieuwe Houtmarkt, de aanpak van het winkelwandelgebied en het historisch hart van Kortrijk en de restauratie van het Begijnhof, allemaal op wandelafstand van de Groeningeabdij.

Ook op cultureel vlak wil Kortrijk de 'Beste Stad van Vlaanderen' worden. Stad Kortrijk investeert fors in de uitbouw van eigentijdse cultuursites en een bruisend, breed toegankelijk culturaanbod. Het huidige Museum Kortrijk 1302 wordt vanaf 2022, in een unieke multimediale beleving en volgens de meest actuele wetenschappelijke inzichten, tot leven gewekt in de OLV-kerk, met haar iconische Gravenkapel. Daarnaast draaien ook de uitwerking van het volledige masterplan Schouwburg Kortrijk, waar onder meer een gloednieuw cultuurcafé zal komen, en de tweede fase van het masterplan Muziekcentrum, waar bijkomende repetitieruimtes worden gecreëerd, intussen op volle toeren. Ook in de bibliotheek wordt nog volop geïnvesteerd, in afwachting van een nieuwe bib op de Budatip. Naast cultuurinfrastructuur blijft de stad uiteraard ook investeren in culturele projecten, zoals de triënnale Paradise Kortrijk 2021, het brengen van kunst in de publieke ruimte en allerlei andere projecten.

De herontwikkeling van de Groeningeabdij is een belangrijke motor in de kandidatuurstelling van Kortrijk als Culturele hoofdstad 2030. De stad investeert 7 miljoen euro in de bouw van deze ambitieuze tentoonstellingsite, en ook Vlaanderen zegde een subsidie toe van 7,5 miljoen euro.

Facts & figures over het ontwerp

Tentoonstellingsoppervlakte

Een kunst- en tentoonstellingsite met in totaal 1300 m² netto tentoonstellingsruimte, waarvan 600 m² volgens de internationale ASHRAE klimaatklasse A. Deze strenge klimatologische condities stellen in staat om ambitieuze tentoonstellingen te organiseren met internationale bruiklenen. De totale bruto oppervlakte van het project is 4027 m² (nieuwbouw en bestaande gebouwen).

Timing

Afbraakwerken + archeologie: eerste helft 2022

Eigenlijke bouwwerken: vanaf augustus 2022 t.e.m. eerste helft 2024

Opening: september 2024

Team

Architecten Barozzi Veiga- Tab Architects

Architect Restauratie: Koplamp Architecten

Studiebureau Stabiliteit: Sileghem en partners

Studiebureau Technieken: Boydens Engineering

Studie Akoestiek, Bouwfysica, duurzaamheid en EPB: Daidalos-Peutz

Studie Archeologie: Hembyse

Projectleider Bouw, Stad Kortrijk: Bert Sabbe

Over de architecten

Barozzi Veiga is een internationaal gerenommeerd bureau uit Barcelona, opgericht in 2004 door Fabrizio Barozzi en Alberto Veiga. Het portfolio van Barozzi Veiga bestaat voornamelijk uit openbare gebouwen en hun werk is vooral toegespitst op het ontwerp van musea. Het bureau heeft talrijke architectuurwedstrijden en prijzen gewonnen, waaronder de Mies van der Rohe Award in 2015. Recentelijk nog werd het ontwerp van hun hand voor het Museum voor Schone Kunsten in Lausanne ingehuldigd.

Tab Architects is een Gents architectuurbureau, opgericht eind 2016 door Tom Debaere en Bert Bultereys. Beide zaakvoerders, afkomstig uit de regio van Kortrijk, hebben elk meer dan tien jaar ervaring bij gerenommeerde architecten. In 2019 werden ze geselecteerd als jonge beloftevolle ontwerper door de Gentse Stadsbouwmeester. Ze wonnen inmiddels diverse architectuurwedstrijden. Hun werk omschrijven ze als het creëren van context-gerelateerde ruimtes met een pure identiteit.

Koplamp Architecten vervolledigt het team als expert in restauratie, herbestemming en actualisering van waardevolle historische gebouwen.

Contact

Ontdek alles over dit project op www.groeningeabdij2024.be

Voor interviews, quotes en beleidsvragen kan contact worden opgenomen met

Axel Ronse, schepen van Cultuur

T. 0484 63 44 96

Axel.Ronse@kortrijk.be

Team Musea & Tentoonstellingen

Sarah Keymeulen, programmamaker Groeningeabdij

T. 0485 60 17 81

Sarah.Keymeulen@kortrijk.be

Ontwerpteam TM Barozzi Veiga – Tab Architects – Koplamp

Tom Debaere, zaakvoerder Tab Architects

T. 0497 85 14 32

Tom.Debaere@tabarchitects.be

